EUROPOS AUDITO RŪMAI

LT

DUK

Liuksemburgas, 2020 m. lapkričio 10 d.

2019 m. metinė ataskaita
Dešimt dažniausiai užduodamų klausimų

1. Koks yra Europos Audito Rūmų vaidmuo ES biudžeto srityje?

Kiekvienais metais mes **tikriname ES finansines ataskaitas ir pateikiame savo nuomonę** dviem klausimais: ar finansinės ataskaitos yra teisingos ir patikimos ir ar ES biudžeto lėšos buvo panaudotos laikantis taisyklių. Ši patikra yra pagrindas mūsų **patikinimo pareiškimui**, kurį privalome pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį.

2019 m. ES išlaidos iš viso sudarė 159,1 milijardo eurų. Tai atitinka 2,1 % ES valstybių narių visų viešųjų išlaidų.

2. Ar Europos Audito Rūmai savo parašu patvirtino 2019 m. finansines ataskaitas?

Taip. Kaip ir kiekvienais finansiniais metais nuo 2007 m., mes savo parašu patvirtinome 2019 m. finansines ataskaitas, pripažindami, kad jos yra **patikimos** (pateikėme palankią nuomonę). Darome išvadą, kad 2019 m. finansinėse ataskaitose ES finansinė būklė ir tų metų rezultatai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai.

Be nuomonės dėl finansinių ataskaitų, remiantis audito darbu, mūsų prašoma pateikti nuomonę apie tai, ar su jomis susiję mokėjimai buvo atlikti laikantis ES taisyklių. Pastaraisiais metais bendras įvertintas mokėjimų klaidų lygis pagerėjo nuo 3,8 % 2015 m. iki 3,1 % 2016 m., 2,4 % 2017 m. ir 2,6 % 2018 m. Tačiau mūsų 2019 m. klaidų įvertis šiek tiek padidėjo – iki **2,7 %.**

3. Ką reiškia mūsų įvertintas klaidų lygis?

Skaičius 2,7 % yra mūsų įvertinta **pinigų, kurie neturėjo būti sumokėti** iš ES biudžeto, suma, kadangi, mūsų nuomone, jie nebuvo panaudoti pagal ES taisykles ir todėl neatitiko arba Tarybos ir Parlamento tikslų, kurių siekta per atitinkamus ES teisės aktus, ar konkrečių nacionalinių taisyklių valstybėse narėse.

Tipinės klaidos yra mokėjimai paramos gavėjams ar projektams, kurie nebuvo tinkami finansuoti, arba mokėjimai, skirti pirkti paslaugas, prekes ar daryti investicijas, neteisingai taikant viešųjų pirkimų taisykles.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

4. Ar tai reiškia, kad iššvaistyta 2,7 % ES lėšų?

Ne. Būtų netikslu taip sakyti, kadangi tarp „klaidos“ ir „iššvaistymo“ yra didelis skirtumas. Atlikdami savo testus, tikriname, ar ES lėšos buvo panaudotos laikantis taisyklių, ar patirtos išlaidos buvo tinkamai apskaičiuotos ir ar buvo laikomasi tinkamumo sąlygų. Jei kuris nors iš šių reikalavimų neįvykdytas, mes jį vadiname „klaida“. Būtent tai parodo skaičius 2,7 %.

Kai kurios klaidos susijusios su mokėjimais, kurie neatitiko tinkamumo sąlygų. Pavyzdžiui, nustatėme, kad Portugalijos miesto pėsčiųjų taką bendrai finansavo ES, nors tuo metu, kai buvo prašoma ES finansavimo, darbas jau buvo atliktas. Tai neatitinka tinkamumo finansuoti sąlygų, pagal kurias finansavimas atgaline data negalimas. Kitu atveju daugiau kaip 1 000 hektarų turintis ūkis kreipėsi dėl pagalbos gyvulių pašarų sandėliams įrengti, tačiau vietoj pastatė sandėlį grūdams. Tai prieštarauja taisyklėms, pagal kurias parama pasėlių sandėliams teikiama tik mažesniems ūkiams. Abiem šiais atvejais, nors paramos gavėjai neatitiko visų sąlygų, ES lėšos vis tiek galėjo turėti tam tikrą teigiamą poveikį ir duoti tam tikros naudos.

Todėl visiškai įmanoma, kad išlaidos, kurios yra visiškai teisėtos ir tvarkingos, vis dėlto bus susijusios su iššvaistymu. Vienas iš pavyzdžių, apie kurį pranešame, buvo uostų infrastruktūra, pastatyta netinkamai atsižvelgiant į numatomus krovinių vežimo lygius.

5. Ar nustatytos klaidos yra sukčiavimas?

Didžiąja dauguma atvejų ne. Sukčiavimas yra sąmoninga apgaulė siekiant tam tikros naudos. Nors taikant standartines audito procedūras gali būti sunku nustatyti sukčiavimo atvejus, mūsų testavimas atskleidžia keletą įtariamų atvejų kiekvienais metais.

2019 m. iš maždaug 747 audituotų operacijų nustatėme devynis įtariamo sukčiavimo atvejus. Apie visus šiuos atvejus pranešėme OLAF, Europos Sąjungos kovos su sukčiavimu tarnybai, kuri, bendradarbiaudama su valstybės narės institucijomis, atlieka tyrimą ir prireikus įgyvendina tolesnes priemones.

6. Ar ES finansų valdymas blogėja?

Per pastaruosius kelerius metus bendras įvertintas klaidų lygis išlaidų srityje pagerėjo – nuo 4,4 % 2014 m. iki 2,7 % 2019 m. Esama pagerėjimų palyginti su 2018 m., pavyzdžiui, teigiama gamtos išteklių plėtotė ir tvarūs administravimo rezultatai.

Tačiau reikšmingos klaidos ir toliau yra didelės rizikos išlaidų ypatumas. Šios rūšies išlaidų dalis 2019 m. biudžete padidėjo iki 53 % ir sudarė didžiąją mūsų audito populiacijos dalį. Vertiname, kad klaidų lygis didelės rizikos išlaidose yra 4,9 %. Kitaip nei per pastaruosius trejus metus, darome išvadą, kad klaida yra **paplitusi**, todėl teikiame **neigiamą nuomonę dėl išlaidų**.

7. Ką reiškia „paplitusi klaida“?

Daugiau kaip pusė ES išlaidų 2019 m. buvo laikomos didelės rizikos išlaidomis. Nors mes įvertinome, kad klaidų lygis visose išlaidose yra 2,7 %, vertinant didelės rizikos išlaidas atskirai, jis siekia 4,9 %. Dėl to, kad šios rūšies išlaidos yra svarbi visų išlaidų dalis, manome, kad klaidos yra paplitusios – jų yra visoje audituotoje populiacijoje arba didelėje jos dalyje.

8. Kas yra didelės rizikos išlaidos?

Didelės rizikos išlaidos daugiausia susijusios su ES **kompensuojamomis** tinkamomis finansuoti veiklos išlaidomis (pagal sudėtingas taisykles). Išlaidos kompensuojamos, pavyzdžiui, mokslinių tyrimų projektams (išlaidų kategorija „Konkurencingumas“), investicijoms į regionines ir kaimo plėtros programas (išlaidų kategorijos „Sanglauda“ ir „Gamtos ištekliai“) ir paramos vystymuisi projektams (išlaidų kategorija „Europos vaidmuo pasaulyje“). Šiais metais šios rūšies išlaidų dalis padidėjo iki 53,1 %, daugiausia dėl padidėjusių sanglaudos išlaidų.

Mažesnės rizikos išlaidos yra susijusios su **teisių į išmokas mokėjimais**, kurie atliekami tam tikras (ne tokias sudėtingas) sąlygas atitinkantiems paramos gavėjams. Šie mokėjimai, pavyzdžiui, apima tiesioginę pagalbą ūkininkams (išlaidų kategorija „Gamtos ištekliai“), stipendijas studentams ir tyrėjams (išlaidų kategorija „Konkurencingumas“), taip pat atlyginimus ir pensijas ES darbuotojams (išlaidų kategorija „Administravimas“).

9. Kas yra „palanki, sąlyginė ir neigiama nuomonė“?

„**Palanki**“ nuomonė reiškia, kad skaičiai atspindi tikrą ir teisingą vaizdą ir atitinka finansinės atskaitomybės ir valdymo taisykles.

„Sąlyginė“ nuomonė reiškia, kad auditoriai negali pateikti palankios nuomonės, tačiau nustatytos problemos nėra paplitusios.

„Neigiama“ nuomonė reiškia plataus masto problemas.

10. Kas yra „reikšmingas“ klaidų lygis?

Pagal audito terminologiją tai yra **lygis**, kurį viršijus **klaidos laikomos turinčiomis reikšmingą poveikį**. Reikšmingas klaidų lygis yra klaidų lygis, kuris gali turėti įtakos numatomiems audito ataskaitos naudotojams priimant sprendimus. Mes ir Europos Komisija reikšmingumo lygiui nustatyti taikome **2 %** ribą.

Audito Rūmų 2019 m. metinė ataskaita pateikta 23 ES kalbomis svetainėje eca.europa.eu